

FORENKLET MELDING AV FORETAKSSAMMENSLUTNING

MELLOM

SALTEN KRAFTSAMBAND AS, ØSTFOLD ENERGI AS

OG

SISO ENERGI AS

14. desember 2022

1 SAMMENDRAG AV MELDINGEN

Siso Energi AS (**SISO**) driver kraftverkene Siso og Lakshola i Salten-regionen i Nordland. Selskapet eies av NTE Energi AS (**NTE**) og Østfold Energi AS (**Østfold Energi**) med 50 % hver. Foretakssammenslutningen innebærer at Salten Kraftsamband AS ("**SKS**") overtar eierandelen til NTE og derved oppnår felles kontroll med Østfold Energi i SISO.

Både SKS og SISO har aktivitet knyttet til kraftproduksjon og engrossalg av kraft i prisområde NO4. Østfold Energi har aktivitet på samme produktmarked i Sør-Norge, men er ikke aktiv i NO4.

I et nordisk marked vil samlet markedsandel være svært lav. Det samme gjelder enhver annen markedsavgrensning som innebærer at de tre selskapene anses aktive på samme marked. Selv med snevrest mulig markedsavgrensning (NO4) er samlet markedsandel godt under 20 %.

Det er ikke vertikale forbindelser mellom partene.

Foretakssammenslutningen gir derfor ikke opphav til konkurransemessige bekymringer og det er ikke grunnlag for inngrep.

2 KONTAKTINFORMASJON

2.1 Melder

Navn:	Salten Kraftsamband AS
Organisasjonsnummer:	985 592 128
Adresse:	Eliasbakken 7
Postadresse:	Eliasbakken 7, 8200 Fauske
Telefonnummer:	+47 90108674
E-postadresse:	jorgen.gunnestad@sk.no
Kontaktperson(er) for melder:	Advokatfirmaet Thommessen AS v/advokat Eivind Sæveraas og advokatfullmektig Liv Sofie H. Utvær
Adresse:	Ruseløkkveien 38, 0251 Oslo
Postadresse:	Postboks 1484 Vika, 0116 Oslo
Telefonnummer:	+47 90 91 23 55 / +47 93 01 43 82
E-postadresse:	ste@thommessen.no / liu@thommessen.no

2.2 Øvrige involverte foretak

2.2.1 SISO

Navn:	SISO Energi AS
Organisasjonsnummer:	986 530 673
Adresse:	Valljordveien 34, 8226 Straumen
Postadresse:	c/o Østfold Energi, Kalnesveien 5, 1712 Grålum

Telefonnummer: +47 75698060
E-postadresse: post@sisoenergi.no

2.2.2 Østfold Energi AS

Navn: Østfold Energi AS
Organisasjonsnummer: 879 904 412
Adresse: Kalnesveien 5, 1712 Grålum
Postadresse: Kalnesveien 5, 1712 Grålum
Telefonnummer: 69 11 25 00
E-postadresse: post@ostfoldenergi.no

3 FORETAKSSAMMENSLUTNINGEN

3.1 Beskrivelse av foretakssammenslutningen

Siso Energi AS («**SISO**») er før foretakssammenslutningen eiet med 50 % av NTE Energi AS («**NTE**») og med 50 % av Østfold Energi AS («**Østfold Energi**»). Foretakssammenslutningen innebærer at NTEs eierandel i SISO overdras til Salten Kraftsamband AS («**SKS**») mot at NTE får en (ikke-kontrollerende) eierandel i SKS. Selve foretakssammenslutningen består med andre ord i at en felleskontrollerende eier i SISO (NTE) erstattes med en annen (SKS).

Overdragelsen av NTEs aksjer i SISO til SKS vil skje gjennom en ferdigforhandlet transaksjonsavtale.

[Redacted text block]

3.2 Bakgrunnen for foretakssammenslutningen

Foretakssammenslutningen gir SKS økt disponibelt produksjonsvolum og utgjør et ledd i et ønske om å legge til rette for [Redacted text]

[Redacted text block]

4 VILKÅRENE FOR Å INNGI FORENKLET MELDING ER OPPFYLT

Partene har kun overlappende virksomhet på markedet for produksjon og engrossalg av elektrisk kraft, se pkt. 7 nedenfor. Selv med snevrest mulig geografisk markedsavgrensning er partenes samlede markedsandel under 20 %. Videre har partene ingen vertikalt forbundne markeder.

Vilkårene for forenklet melding er dermed oppfylt, jf. forskrift om melding av foretakssammenslutninger mv. § 3 nr. 3, bokstav b og c.

5 BESKRIVELSE AV DE INVOLVERTE FORETAKENE OG FORETAK I SAMME KONSERN

5.1 SKS

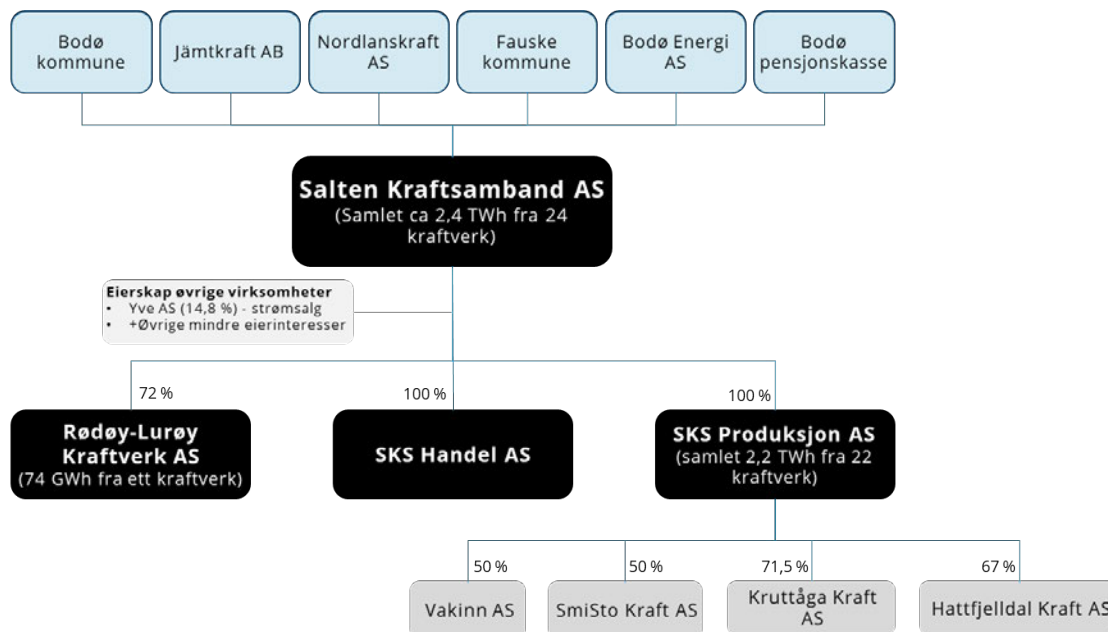
5.1.1 Konsernet

SKS-konsernet er en betydelig kraftprodusent i Nord-Norge med produksjon av ca. 2,4 TWh vannkraft fra 20 heleide og tre deleide kraftverk i regionen. Dette tilsvarer forbruket til vel 110 000 husstander. SKS er også aktiv innenfor krafthandel (engrossalg) og kraftforvaltning. SKS har hovedkontor på Fauske, seks mil fra Bodø, og har ca. 85 medarbeidere.

SKS eies av Bodø Kommune (40 %), Jämtkraft AB (23,66 %), Nordlandskraft AS (14 %), Fauske Kommune (13,33 %), Bodø Energi AS (6,27 %) og Bodø Pensjonskasse (2,72 %). Etter transaksjonen vil NTE komme inn på eiersiden med en andel på 22 % gjennom en rettet emisjon.

SKS er ikke aktiv innenfor salg av kraft til slutt kunder, men har en eierandel på 14,48 % i Yve AS, som eier Polarkraft AS. Figur 1 under viser konsernstrukturen.

Figur 1: Konsernstruktur SKS

Morselskapet i konsernet består av konsernsjef og stabene administrasjon og finans. Stabsområdene leverer fellestjenester til SKS-konsernet, og i noen grad til virksomheter utenfor selskapet.

Se også <https://www.sks.no> for ytterligere informasjon.

5.1.2 Vannkraftproduksjon

SKS Produksjon AS eier 20 heleide vannkraftverk (se tabell 1 nedenfor) i Fauske, Bodø, Beiarn, Gildeskål og Hemnes kommuner. Konsernet har videre en kontrollerende eierandel i Rødøy-Lurøy Kraftverk AS som eier Reppa Kraftverk i Rødøy kommune. SKS Produksjon eier også 50 % av Smisto Kraft AS, som består av tre andre kraftverk i Rødøy kommune (Smibelg og Storåvatn 1 og 2).¹

SKS Produksjon har felles driftssentral med Helgeland Kraft Vannkraft AS gjennom Vakinn AS, som eies med 50 % hver av SKS og Helgeland Kraft.²

SKS Produksjon eier dessuten ca. 72 % av Krutåga Kraft AS (Statskog eier de resterende ca. 28 %), som er et prosjekt for utbygging av et kraftverk med planlagt effekt på 60 MW i Hattfjelldal i Nordland. Selskapet Hattfjelldal Kraft AS, som eies av SKS Produksjon med ca. 69 % er [REDACTED]

Tabell 1 og 2 gir en oversikt over hhv. hel- og deleide kraftverk.

Tabell 1: Oversikt over SKS' heleide kraftverk³

Kraftverk	Kommune	Prisområde	Produksjon (GWh)	Installert effekt (MWh)
Breivikelva	Beiarn	NO4	27	8,6
Daja	Fauske - Fuosko	NO4	155,7	30
Fagerli	Fauske - Fuosko	NO4	247,8	48
Forså	Gildeskål	NO4	48,2	12
Govddesåga	Beiarn	NO4	58	26,8

¹ Storåvatn 2 er under utbygging og vil etter planen settes i drift våren 2023.

² For mer informasjon, se <https://vakinn.no/>.

³ Tall fra NVEs Vannkraftdatabase (<https://nve.no/energi/energisystem/vannkraft/vannkraftdatabase/>). Tallene er tatt ut i november 2022.

THOMMESSEN

Heggmoen	Bodø	NO4	52,2	10
Kangsliağa	Hemnes	NO4	10	3,1
Langvatn	Gildeskål	NO4	29,8	5,4
Lomi	Fauske - Fuosko	NO4	362,7	118
Nordlandselva	Beiarn	NO4	9,5	2
Oldereid	Bodø	NO4	76,7	15
Reinskar	Gildeskål	NO4	44	9,6
Sjøfossen	Gildeskål	NO4	23,2	6,5
Sjønstå	Fauske - Fuosko	NO4	293,4	66
Skromma	Gildeskål	NO4	9,7	2,3
Steinåga	Beiarn	NO4	23,5	5,4
Storelvatnet	Fauske - Fuosko	NO4	20,5	5
Sundsford	Gildeskål	NO4	561,7	96
Svartevatn	Bodø	NO4	3	0,8
Undfossen	Bodø	NO4	3,9	0,8
Samlet			2 060,5	471,3

Tabell 2: Oversikt over SKS' deleide kraftverk⁴

Kraftverk	Kommune	Prisområde	Produksjon (GWh)	Installert effekt (MWh)	Eierandel
-----------	---------	------------	------------------	-------------------------	-----------

⁴ Tall fra NVEs Vannkraftdatabase (<https://nve.no/energi/energisystem/vannkraft/vannkraftdatabase/>). Tallene er tatt ut i november 2022.

Reppa ⁵	Rødøy	NO4	62,7	10	73 %
Smibelg ⁶	Rødøy	NO4	120	33	50 %
Storåvatn 1 ⁷	Rødøy	NO4	25	8	50 %
Storåvatn 2 ⁸	Rødøy	NO4	72	27	50 %
Samlet			279,7	78	

SKS Produksjon har egen avdeling for produksjonsplanlegging og salg av kraft til markedet. I tillegg arbeides det med å øke produksjonen i eksisterende vannkraftanlegg, samt utbygging av nye vannkraftprosjekter – både i egen regi og gjennom samarbeid med andre kraftselskap.

SKS Produksjon har også eierandeler (ikke-kontrollerende) i Nordenfjeldske Energi AS (ca. 10 %) og Opplæringskontoret for Energifag AS (ca. 8 %). Nordenfjeldske er et selskap uten ansatte eiet av kraftselskaper i Nordvestlandet, Trøndelag og Nord-Norge, med formål om å øke kunnskaps- og kompetansenivået hos eierne. Selskapet arrangerer i hovedsak faglige seminarer og sammenkomster.

5.1.3 *Krafthandel og relaterte tjenester*

SKS Handel AS er konsernets avdeling for kraftforvaltning og krafthandel. Datterselskapet tilbyr tjenester knyttet til dette både internt og eksternt. Tjenestene omfatter rådgivning, handel og forvaltning med kraft, El-sertifikater og opprinnelsesgarantier.

SKS Handel tilbyr også oppgjør- og avregningstjenester mot Statnett, Nord Pool Spot, Nasdaq OMX og bilateralt. Dette inkluderer nett-, kommisjonær-, markeds- og produksjonsavregning. Per i dag gjør selskapet dette for over 20 selskaper i Nord-Norge. SKS Handel prognoserer forbruk og gjør oppdekning, anmelder prisavhengig produksjon og utfører handel i de kortsiktige markedene. Videre kontrollerer selskapet kundene sitt oppgjør mot de forskjellige markedsplassene, og leverer et samlet oppgjør for fysisk og finansiell handel.

⁵ Eies av Rødøy-Lurøy Kraftverk AS, som eies av SKS med 73 %.

⁶ Eies av Smisto Kraft AS, som eies av SKS Produksjon AS med 50 %.

⁷ Eies av Smisto Kraft AS, som eies av SKS Produksjon AS med 50 %.

⁸ Eies av Smisto Kraft AS, som eies av SKS Produksjon AS med 50 %. Settes i drift våren 2023.

5.2 SISO

Siso Energi AS driver kraftverkene Siso og Lakshola i Salten-regionen (Sørfold kommune i Nordland). Selskapet eies av NTE Energi AS og Østfold Energi AS med 50 % hver. Foretakssammenslutningen innebærer at SKS overtar eierandelen til NTE.

Driftssentraltjenester for de to vannkraftverkene leveres av NTE. Tabell 3 gir en oversikt over de to kraftverkene.

Tabell 3: Oversikt over Siso kraftverk⁹

Kraftverk	Kommune	Prisområde	Produksjon (GWh)	Installert effekt (MWh)
Lakshola	Sørfold	NO4	111	30
Siso	Sørfold	NO4	916,3	180
Samlet			1027,3	210

For mer informasjon om de to kraftverkene, se <https://sisoenergi.no/>.

5.3 Østfold Energi

Østfold Energi AS er et kraftselskap etablert i Sarpsborg i Østfold, eiet av Viken fylkeskommune og alle kommunene i Østfold. Selskapet har ca. 55 ansatte. Selskapet sto for en samlet energiproduksjon på ca. 2207 GWh i 2021.

Østfold Energi er (og forblir) en felleskontrollerende eier i SISO og er derfor et involvert foretak.¹⁰ Foretakssammenslutningen medfører ingen endringer mht. Østfold Energi, som heller ikke er involvert i annen virksomhet i NO4. Utover samtykke og frafall av forkjøpsrett (se punkt 3.1 ovenfor) er Østfold Energi ikke involvert i foretakssammenslutningen.

Selskapet har 7 heleide vannkraftverk på Vestlandet og i Østfold, se oversikt i tabell 4.

⁹ Tall fra NVEs Vannkraftdatabase (<https://nve.no/energi/energisystem/vannkraft/vannkraftdatabase/>). Tallene er tatt ut i november 2022.

¹⁰ Dette er ikke helt opplagt etter ordlyden i meldepliktforskriften § 4, men følger av Kommisjonens Consolidated Jurisdictional Notice avsnitt 143.

Tabell 4: Oversikt over Østfold Energi heleide kraftverk¹¹

Kraftverk	Kommune	Prisområde	Produksjon (GWh)	Installert effekt (MWh)
Borgund	Lærdal	NO5	1083,8	212
Brekke	Halden	NO1	36,5	8
Eldrevatn	Lærdal	NO5	24	4,9
Naddvik	Årdal	NO5	528,8	112
Nyset	Årdal	NO5	20	5
Øljusjøen	Lærdal	NO5	44,7	50
Ørje	Marker	NO1	9,7	1,8
Samlet			1747,5	393,7

I tillegg har Østfold Energi eierandeler i vannkraftverkene oppgitt i tabell 5 (inkludert SISO).

Tabell 5: Oversikt over Østfold Energi' deleide kraftverk¹²

Kraftverk	Kommune	Prisområde	Produksjon (GWh)	Installert effekt (MWh)	Eierandel
Lakshola	Sørfold	NO4	110	30	50 %
Siso	Sørfold	NO4	916,3	180	50 %
Nivla	Lærdal	NO5	11	4,7	60,5 %

¹¹ Tall fra NVEs Vannkraftdatabase (<https://nve.no/energi/energisystem/vannkraft/vannkraftdatabase/>). Tallene er tatt ut i november 2022.

¹² Tall fra NVEs Vannkraftdatabase (<https://nve.no/energi/energisystem/vannkraft/vannkraftdatabase/>). Tallene er tatt ut i november 2022.

Selskapet eier og driver også seks fjernvarmeanlegg i Østfold, i tillegg til vindkraftverk gjennom Østfold Energi Vindkraft AS (100 %), Zephyr AS (50 %) og Kvalheim Kraft DA (50 %). Selskapet har videre eierinteresser som oppgitt i tabell 6. Ingen av disse selskapene har horisontale eller vertikale overlapp med SKS eller SISO og beskrives derfor ikke nærmere.

Tabell 6: Oversikt over Østfold Energi øvrige eierinteresser

Selskap	Eierandel
NGK Utbygging AS	25 %
Haldenvassdragets Brukseierforening	35,4 %
Smart Innovation Norway AS	7,9 %
Borgund Servicesenter AS	28,6 %
NORSUS AS	16,7 %
Becour AS	15,8 %
Beyond AS	4,03 %
Carbon Centric AS	62,9%
Solgrid AS	34 %
Soleie AS	50 %
DC Sarpsborg AS	66,2 %
KI Våler AS	96 %

For mer informasjon, se <https://www.ostfoldenergi.no/>.

6 OMSETNING OG DRIFTSRESULTAT I NORGE SISTE REGNSKAPSÅR

Tabell 7: Omsetning og driftsresultat i NOK 1000 for 2021:

Navn	Omsetning (i NOK 1000)	Driftsresultat (i NOK 1000)
Salten Kraftsamband AS	748 890	397 243
SISO Energi AS	480 551	340 298
Østfold Energi AS	1 110 326	727 563

7 MARKEDET FOR PRODUKSJON OG ENGROSSALG AV ELEKTRISK KRAFT

7.1 Innledning

SISO består i hovedsak av to vannkraftverk og foretakssammenslutningen innebærer en endring i kontrollforholdene knyttet til disse, ved at SKS kommer inn som felleskontrollerende eier i stedet for NTE. SISO og SKS har overlappende virksomhet hva gjelder produksjon og engrossalg av elektrisk kraft, og dette er eneste horisontale overlappet mellom de involverte foretakene.

7.2 Generelt om produksjon og salg av elektrisk kraft

7.2.1 Innledning

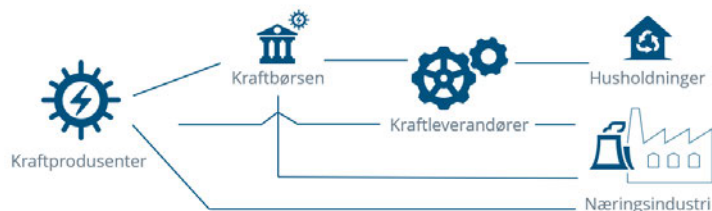
Elektrisk strøm skiller seg fra andre varer ved at den egner seg dårlig til lagring. Derfor må det til enhver tid være eksakt balanse mellom produksjon (inkludert import) og forbruk (inkludert eksport). Det er ikke mulig å skille ulike kraftleveranser fra hverandre. En forbruker kan for eksempel ikke vite hvem som har produsert kraften han benytter eller hvor langt den er transportert gjennom nettet. Nettselskapene holder regnskap med hvor mye kraft den enkelte produsent leverer inn i kraftnettet og hvor mye den enkelte sluttbruker tar ut fra kraftnettet, og dette danner grunnlag for avregningen. Produsenter får betalt for den mengde kraft de leverer, og sluttbrukere betaler for sitt forbruk. De tre grunnleggende funksjonene i kraftforsyningen er:

- Produksjon
- Overføring
- Omsetning

Kraftmarkedets organisering er illustrert i Figur 2 nedenfor¹³

¹³ Kilde: <https://energifaktanorge.no/norsk-energiforsyning/kraftmarkedet/>

Figur 2: Kraftmarkedets organisering

I et normalår produserer Norge ca. 155 TWh elektrisk energi.¹⁴ Den norske kraftforsyningen består av vannkraft, vindkraft, termisk kraft og noe solkraft.

Vannkraften i Norge (1739 vannkraftverk) står for ca. 89 % av produksjonen i det norske kraftsystemet. Vindkraft utgjør i dag ca. 10 % av den samlede kraftproduksjonen i Norge. Solkraft er det fortsatt installert relativt lite av i Norge, men ulike aktører har den siste tiden vist en økende interesse for denne produksjonskilden.

Termisk kraftproduksjon, også kalt varmekraft, utgjør kun ca. 1,6 % av den norske kraftproduksjonen. Termiske kraftverk i Norge er basert på naturgass, gass, bioenergi eller varme fra industrielle prosesser og avfallsforbrenning. Dette skiller seg fra kraftsystemene i Europa, der termisk kraftproduksjon fortsatt dominerer, og der brensel (kull og gass) er betydningsfullt i markedene.

Tabell 8: Nøkkeltall for norsk kraftproduksjon per 31.12.2021¹⁵

Produksjonsteknologi	Antall kraftverk	Installert effekt [MW]	Normalårsproduksjon [TWh]
<u>Vannkraft</u>	1 739	33 403	137,9
<u>Vindkraft**</u>	64	4 650	15,4
<u>Termisk kraft***</u>	29	691	2,5
Totalt	1 832	38 744	154,8

¹⁴ Kilde: <https://www.nve.no/energi/energisystem/kraftproduksjon/>

¹⁵ Kilde: <https://www.nve.no/energi/energisystem/kraftproduksjon/>

Vannkraftverkenes muligheter til å produsere kraft varierer med nedbørsforholdene. I år med mye nedbør kan det bli produsert langt mer enn det blir brukt i Norge, mens man i år med lite nedbør er avhengige av import fra naboland.

Kraftmarkedet kan overordnet deles inn i engrosmarkedet og sluttbrukermarkedet. I engrosmarkedet kjøpes og selges store kraftvolum. Aktører i engrosmarkedet er kraftprodusenter, meglere, kraftleverandører og store industrikunder. Kraftleverandører kjøper kraft for videre leveranse til små og mellomstore sluttbrukere, mindre næring og industri.

I engrosmarkedet skjer prisdannelsen for hver enkelt time i det påfølgende døgnet, basert på mange aktørers tilbud og etterspørsel, gitt tilgjengelig nettkapasitet.

7.2.2 Vannkraftproduksjon og engrossalg av kraft

Partene har som nevnt overlappende virksomhet innen produksjon og engrossalg av elektrisk kraft.

Engrosmarkedet for elektrisitet består av flere markedssegmenter som etterfølger hverandre på veien mot driftsøyeblikket (driftstimen). Majoriteten av det fysiske volumet i Norden omsettes i døgnetmarkedet, ofte omtalt som spotmarkedet. Det etterfølgende intradagmarkedet gir aktørene mulighet til å justere porteføljen sin og handle seg i balanse. Under selve driftstimen tilrettelegger Statnett for handel i balansemarkedene (også referert til som markedet for reservekraft). Slik kan aktørene få merverdi for å tilby sin fleksibilitet, samtidig som Statnett effektivt sikrer balanse i kraftsystemet ved hjelp av markedsprinsipper i sanntid.

Kun en mindre del av partenes omsetning er relatert til intradagmarkedet og balansemarkedet, og dette vil derfor ikke omtales nærmere siden det ikke vil kunne påvirke den konkurransemessige vurderingen.

7.2.3 Nærmere om day ahead-markedet

Kraften selges i all hovedsak i spotmarkedet for elektrisk kraft. Det klart viktigste spotmarkedet er det nordiske Elspot-markedet som driftes av Nord Pool. Dette er et «day ahead»-marked der tilbud og etterspørsel meldes inn dagen før handel. Tilbud og etterspørsel anmeldes time for time for det påfølgende døgnet i de ulike prisområdene markedet er delt inn i. Tilbud og etterspørsel matches gjennom Nord Pools algoritmer, tatt hensyn til tilgjengelig overføringskapasitet mellom prisområdene.¹⁶

Det norske strømmarkedet er for tiden delt inn i fem elspot-områder (prisområder), som er fastsatt av Statnett som systemansvarlig (TSO) for Norge:

¹⁶ Se Nord Pools nettsider for nærmere presentasjon: <https://www.nordpoolgroup.com/trading/Day-ahead-trading/>

- NO1: Omfatter den østlige del av Østlandet fra Viken og nordover (bortsett fra den del av Innlandet som ligger vest og nord for Vågåmo).
- NO2: Omfatter den sørlige del av Viken, mesteparten av Vestfold og Telemark, Agder, Rogaland og den sørlige del av Vestland.
- NO3: Omfatter den nordre og den vestlige del av Vestland, den delen av Innlandet som ligger vest og nord for Vågåmo, Møre og Romsdal og Trøndelag til Tunnsjødal.
- NO4: Omfatter resten av Nord-Trøndelag og Nord-Norge.
- NO5: Omfatter den midtre del av Vestland opp til Sognefjorden og Indre Sogn, og den vestlige del av Viken og Innlandet.

Figuren nedenfor viser flyt (MW) og elspot-pris (EUR/MWh), og er et øyeblikksbilde fra 1. november 2022.¹⁷

¹⁷ <https://www.statnett.no/for-aktorer-i-kraftbransjen/tall-og-data-fra-kraftsystemet/>

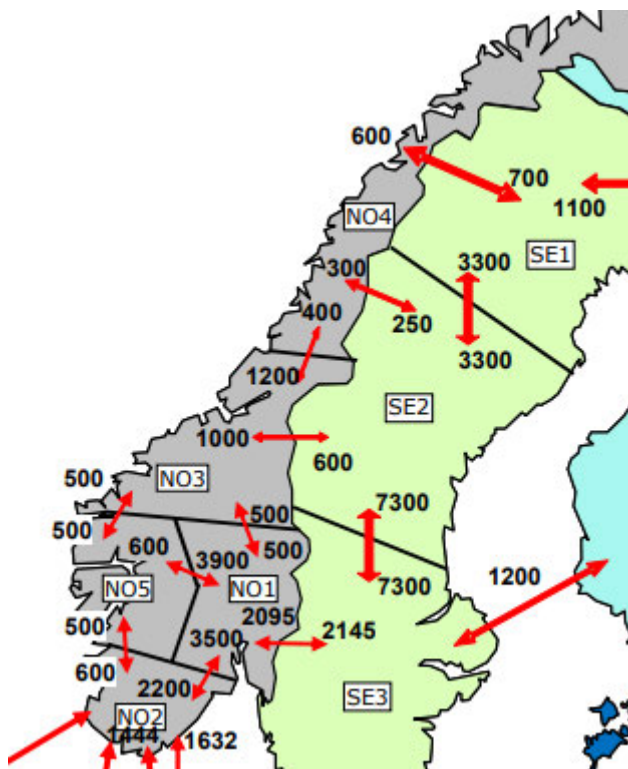
Figur 3: Prisområdene i Norge og tilgrensende prisområder i Sverige, Danmark og Finland per 1. november 2022

Handelskapasiteten mellom de fem norske prisområdene fastsettes av Statnett, og følger den tekniske overføringskapasiteten mellom prisområdene, tatt hensyn til behov for sikkerhet og reserver i systemet og eventuell reduksjon i kapasitet på grunn av feil eller vedlikehold.

Figuren under viser maksimal overføringskapasitet (Net Transfer Capacity (NTC)) mellom de ulike prisområdene i Norge per januar 2022.

Figur 4: Maksimal overføringskapasitet mellom prisområdene¹⁸

Figuren viser at prisområdene i Sør-Norge (NO1, NO2 og NO5) er godt koblet sammen med god overføringskapasitet, mens overføringskapasiteten mellom Sør-Norge og Nord-Norge er mindre, og gjør at prisområdene i Sør-Norge i mindre grad er koblet sammen med prisområdene i Nord-Norge.

7.2.4 Nærmere om bilaterale, fysiske kraftavtaler

Kraften kan også selges gjennom bilaterale avtaler med store kraftkjøpere, som normalt er industrielle storforbrukere eller aktører som selger kraft til sluttbrukere. Kjøperne kan også være små og store bedrifter i næringslivet eller offentlig virksomhet.

SKS har større fysiske bilaterale avtaler med [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]. SISO har [REDACTED]
[REDACTED]. Østfold Energi har ingen relevante slike avtaler (har ikke virksomhet i NO4).

¹⁸ <https://www.nordpoolgroup.com/globalassets/download-center/tso/max-ntc.pdf>

7.3 Det relevante produktmarkedet

7.3.1 Overordnet om Partenes virksomheter i markedet

Partene har begge sin hovedvirksomhet innen produksjon og salg av elektrisitet, det såkalte «engrosmarkedet», som er atskilt fra sluttbrukermarkedet for salg av elektrisitet.

I engrosmarkedet selger Partene i all hovedsak sin kraft på Elspot som er Nord Pools «*day ahead*»-spotmarked. Partene har også enkelte bilaterale avtaler med større bedrifter og industrielle kunder som redegjort for over. Partene har i tillegg mindre inntekter fra salg i Nord Pools intradagmarked og fra balansemarkedet (reservekraft), som nevnt i 7.2.2 ovenfor.

EU-kommisjonen har i tidligere praksis lagt til grunn et samlet marked for produksjon av kraft, fremfor å definere separate markeder basert på kilden til kraften som leveres (vannkraft, vindkraft, solkraft eller annet).¹⁹ Kommisjonen har videre lagt til grunn at produksjon og salg av elektrisitet i engrosmarkedet regnes som ett og samme produktmarked fordi produksjon av elektrisitet ikke er en markedsaktivitet før elektrisiteten selges.²⁰

Kommisjonens praksis varierer med hensyn til om markedet for produksjon og engrossalg av kraft segmenteres i ulike delmarkeder basert på underliggende kontraktstype.²¹ For denne meldingens formål legger Partene til grunn at alt salg av kraft i de ulike delene av engrosmarkedet, dvs. over det ordinære spotmarkedet, intradagmarkedet, gjennom bilaterale avtaler og reservekraft mv. kan anses for å inngå i det samme produktmarkedet.

At bilaterale avtaler mellom kraftprodusenter og større kjøpere (bedrifter, industri, offentlig virksomheter og aktører innen kraftsalg) inngår i det relevante produktmarkedet, beror på at det både for leverandør og kunde er et alternativ henholdsvis å selge og kjøpe kraft på spotmarkedet (og eventuelt sikre posisjoner i det finansielle fremtidsmarkedet i den grad det er ønske om det).

Intradagmarkedet inngår i det samme markedet fordi det hovedsakelig fungerer som en justeringsmekanisme for handler foretatt i det ordinære spotmarkedet (*day ahead*), og det kan være de samme aktørene som deltar i markedet (dog kan en kjøper som har kjøpt for mye *day ahead* opptre som selger og motsatt). Det samme gjelder for balansemarkedet (reservekraft), der Statnett opptre som eneste kunde blant mange leverandører (dvs. som monopsonist). Tilbydere i balansemarkedet kan være både kraftprodusenter og forbrukere. Som nevnt over utgjør inntekter fra intradag- og reservekraft en ubetydelig del av Partenes samlede inntekter fra kraftproduksjonen.

¹⁹ Se f.eks. sak COMP/M 5224 British Energy (2008) avsnitt 15, jf. sak M.4517 Iberdrola / Scottish Power (2007) avsnitt 11.

²⁰ Se f.eks. sak COMP/M.7927 EPH / ENL / SE (2016) avsnitt 10.

²¹ Se f.eks. sak COMP/M. 5224 EDF/British Energy, premiss 16-18, COMP M.5978 GDF SUEZ/INTERNATIONAL POWER, avsnitt 47 flg., COMP/M.5979 KGHM / Tauron Wytwarzanie, avsnitt 11.

Partene legger i det følgende derfor til grunn at det er ett samlet engrosmarked for elektrisk kraft. For denne meldingens formål kan uansett den eksakte markedsavgrensningen stå åpen, ettersom foretakssammenslutningen uansett ikke vil hindre effektiv konkurranse i noe alternativt marked.

7.4 Det relevante geografiske markedet

7.4.1 *Et felles nordisk kraftmarked*

Norge er en del av et felles nordisk kraftmarked, som omfatter Sverige, Danmark og Finland, som igjen er integrert i det europeiske kraftmarkedet. Som beskrevet ovenfor er landene delt opp i prisområder, hvor strømprisen alltid vil være lik innenfor det enkelte prisområde. Hvorvidt prisen er lik i to eller flere prisområder vil overordnet sett avhenge av produksjonen og forbruket i prisområdet, og om det er ledig overføringskapasitet mot de tilgrensende prisområdene. Ved lavt utvekslingsbehov mellom prisområder vil overføringskapasiteten mellom prisområdene som utgangspunkt være tilstrekkelig til at strømmen kan flyte fritt mellom disse områdene, mens ved høyt utvekslingsbehov mellom prisområder kan (den begrensede) overføringskapasiteten til området fra tilgrensende prisområder gjøre at det ikke er mulig for strømmen å flyte fritt mellom prisområdene (såkalte flaskehalser oppstår). Slike flaskehalser kan bidra til at det i perioder er prisforskjeller mellom prisområdene.

Omsetning av strøm i engrosleddet skjer i all hovedsak gjennom den nordiske kraftbørsen Nord Pools «day ahead»-marked.

Basert på anmeldt tilbud og etterspørsel i de enkelte prisområdene og tilgjengelig overføringskapasitet mellom prisområdene, fastsetter Nord Pool priser for hvert enkelt prisområde. Som nevnt ovenfor vil prisen i to prisområder bli den samme dersom overføringskapasiteten mellom de aktuelle prisområdene ikke utgjør en flaskehals.

I tillegg til overføringskapasitet mellom prisområdene i de nordiske landene, er det fra de nordiske landene bygget ut betydelig overføringskapasitet fra/til Nederland, Tyskland, Storbritannia, Estland, Litauen, Polen og fra Russland.

Partene er av den oppfatning at det samlede markedet for produksjon og engrossalg av strøm som utgangspunkt i perioder er minst nordisk i utstrekning.

7.4.2 *Mulighet for ytterligere avgrensninger basert på nasjonale prisområder*

Det norske strømmarkedet er som beskrevet i 7.2.3 ovenfor delt inn i fem elspot-områder (prisområder), som er fastsatt av Statnett som systemansvarlig (TSO) for Norge: NO1 (Sørøst-Norge), NO2 (Sørvest-Norge), NO3 (Midt-Norge), NO4 (Nord-Norge) og NO5 (Vest-Norge). Tilbud og etterspørsel anmeldes i prisområdene der produksjon og forbruk skjer.

SKS og SISO driver produksjon og salg av kraft i Nord-Norge (NO4), mens Østfold Energi har sin produksjon i ulike prisområder i Sør-Norge, henholdsvis NO1 og NO5.

Det er overføringskapasitet mellom flere av de tilgrensende prisområdene i det nordiske kraftmarkedet, og det har historisk har vært en høy grad av korrelasjon mellom alle prisområdene i Norden. Som følge av flaskehalser/mangel på overføringskapasitet mellom ulike prisområder og andre situasjonsbestemte betingelser (bl.a. forårsaket av høye energipriser i Europa, lite nedbør i sør, kabler til utlandet, samt høyt forbruk) har prisene i Norden samvariert i mindre grad de siste to årene, jf. figuren under. Prisene i nord har imidlertid hatt en nokså høy grad av konvergens. Figuren nedenfor viser en oversikt over prisvariasjoner i ulike nordiske prisområder i 2021.²²

Figur 5: Priskorrelasjoner i Norden 2021

	NO1	NO2	NO3	NO4	NO5	SE1	SE2	SE3	SE4	DK1	DK2	FI
NO1	1.00	0.99	0.41	0.47	1.00	0.42	0.42	0.84	0.81	0.84	0.81	0.74
NO2	0.99	1.00	0.40	0.46	0.99	0.41	0.41	0.83	0.81	0.85	0.81	0.73
NO3	0.41	0.40	1.00	0.91	0.41	0.97	0.97	0.54	0.46	0.34	0.39	0.53
NO4	0.47	0.46	0.91	1.00	0.48	0.88	0.88	0.56	0.47	0.36	0.41	0.53
NO5	1.00	0.99	0.41	0.48	1.00	0.42	0.42	0.83	0.80	0.83	0.81	0.74
SE1	0.42	0.41	0.97	0.88	0.42	1.00	1.00	0.55	0.46	0.35	0.40	0.55
SE2	0.42	0.41	0.97	0.88	0.42	1.00	1.00	0.55	0.46	0.35	0.40	0.55
SE3	0.84	0.83	0.54	0.56	0.83	0.55	0.55	1.00	0.92	0.83	0.87	0.91
SE4	0.81	0.81	0.46	0.47	0.80	0.46	0.46	0.92	1.00	0.91	0.95	0.83
DK1	0.84	0.85	0.34	0.36	0.83	0.35	0.35	0.83	0.91	1.00	0.96	0.72
DK2	0.81	0.81	0.39	0.41	0.81	0.40	0.40	0.87	0.95	0.96	1.00	0.78
FI	0.74	0.73	0.53	0.53	0.74	0.55	0.55	0.91	0.83	0.72	0.78	1.00

Som det fremgår av denne figuren, var korrelasjonen 0,91 mellom NO3 og NO4, 0,97 mellom NO3 og SE1 og 0,97 mellom NO3 og SE2. Den høye graden av korrelasjonen mellom NO3, NO4, SE1 og SE2, sett i sammenheng med disse områdenes prismessige frakobling fra prisområdene i sør, kan tilsa at det geografiske markedet i dag må avgrenses til NO3, NO4, SE1 og SE2.

Det samme bildet vises hvis man ser på gjennomsnittspris. Tabellen under viser årlig gjennomsnittspris for alle prisområder i Norden.

²² Figuren er hentet fra forenklet melding av foretakssammenslutning mellom TrønderEnergi AS og HltecVision AS datert 16. mai 2022, og kilden til figuren er Nordpool.

Tabell 9: Årlig gjennomsnittspris for alle prisområder i Norden²³

År	SYS ²⁴	SE1	SE2	SE3	SE4	FI	DK1	DK2	NO1	NO2	NO5	NO3	NO4
2021	63,40	43,42	43,48	67,17	81,86	73,66	89,46	89,29	75,82	76,23	75,72	41,96	35,74
2020	11,56	15,27	15,27	22,57	27,58	29,95	26,68	30,36	9,80	9,81	9,68	9,98	9,36
2019	38,35	37,37	37,37	37,79	39,22	43,40	37,91	39,24	38,68	38,66	38,67	37,96	37,73
2018	42,26	42,48	42,48	42,78	44,52	44,95	42,30	44,36	41,93	41,55	41,36	42,34	41,98
2017	27,43	28,77	28,77	29,14	30,02	30,97	28,07	29,82	27,08	26,89	26,90	27,54	24,04
2016	24,97	26,85	26,85	27,12	27,39	30,13	24,73	27,27	24,27	23,32	23,09	26,60	23,26

Prisene har altså vært ganske like i Norden frem til 2020. Etter strømprisene begynte å øke sommeren/høsten 2021, opprettholdt likevel i stor grad prislikheten mellom prisområdene NO3, NO4, SE1 og SE2 seg gjennom året.

Ser man på 2022, og særlig på månedstall, kan bildet se litt annerledes ut. Sommeren 2022 har det vært en helt ekstraordinær situasjon i strømmarkedet, særlig i Sør-Norge, hvor prisene har vært rekordhøye. Det har således vært store prisforskjeller mellom særlig nord og sør, men det har også vært til dels betydelige forskjeller internt i sør (mellom NO2 og NO1/NO5) i perioden juni-august.

Partene er av den oppfatning at det er helt ekstraordinære omstendigheter som står bak prisøkningen, og at dette ikke kan tas til inntekt for at for eksempel NO3 og NO4 utgjør separate geografiske markeder.

Statnett forventer imidlertid at det vil være lavere priser i Nord-Norge enn Sør-Norge også i årene fremover, til tross for at det skal investeres betydelige summer i kraftnettet. Likevel forventes det at prissignalene vil bidra til økt forbruk i nord og økt kraftproduksjon i sør, og at dette sammen med nettforsterkninger nord-sør i Norden vil bidra til å utjevne disse forskjellene.²⁵

²³ Tallene er hentet fra <https://www.nordpoolgroup.com/en/Market-data/1/Dayahead/Area-Prices/ALL/1/Yearly/?view=table> Tallene er oppgitt i øre/kWh og prisene er oppgitt eks. mva.

²⁴ SYS er systempris som er beregnet på bakgrunn av aggregerte tilbuds- og etterspørselskurver i hele Elspot-området uten hensyn til overføringskapasitet mellom prisområdene (men tatt hensyn til overføringskapasitet til områder utenfor Elspot-området). Dette er dermed en teoretisk pris.

²⁵ <https://www.statnett.no/om-statnett/bli-bedre-kjent-med-statnett/om-strompriser/fakta-om-prisomrader/>

Partene fastholder at markedet i utgangspunktet er nordisk, subsidiært at NO3, NO4, SE1 og SE2 utgjør et eget relevant marked. Transaksjonen vil imidlertid ikke ha negative virkninger for konkurransen uavhengig av den nærmere av den nærmere geografiske markedsavgrensningen. Selv om det geografiske markedet skulle avgrensnes snevert til kun å omfatte NO3 og NO4, eller til og med bare NO4, er det ikke grunnlag for inngrep. Det er for denne meldingens formål derfor ikke nødvendig å konkludere på endelig markedsavgrensning.

Ettersom SKS og SISO utelukkende har kraftproduksjon i NO4, og dette er det snevrest tenkelige markedet, vil vi i konkurranseanalysen konsentrere fremstillingen og hovedsakelig oppgi informasjon relatert til dette prisområdet.

7.5 Konkurranseanalyse

7.5.1 Ingen konkurranseskadelig konsentrasjon

På nordisk basis vil partene ha svært små markedsandeler. I et marked som omfatter prisområdene NO3, NO4, SE1 og SE2 har Partene markedsandeler på henholdsvis [REDACTED] (SKS), [REDACTED] (SISO) og 0 % (Østfold Energi), målt etter faktisk produksjon.²⁶ Dette utgjør en samlet markedsandel på [REDACTED]. Foretakssammenslutningen vil ikke hindre effektiv konkurranse i et marked bestående av NO3, NO4, SE1 og SE2.

Partene har beregnet markedsandeler på ulike måter nedenfor, basert på tilgjengelig statistikk. En oversikt over totalmarkedet basert på samlet produksjon er inntatt i tabell 10.

Tabell 10: Oversikt over totalmarkedet (produksjon – vann og vind) i 2021

Område	Produksjon (GWh)
NO4 ²⁷	25 738
NO3, NO4, SE1 og SE2	129 253
Norden	415 260 ²⁸

²⁶ Total produksjon i NO3, NO4, SE1 og SE2 i 2021 var – som vist i tabell 10 – 129 253 GWh. Samme år produserte SKS [REDACTED] og SISO produsert [REDACTED] energi.

²⁷ Tall for NO3, NO4, SE1 og SE2 er hentet fra <https://www.nordpoolgroup.com/en/Market-data1/Power-system-data/Production1/Production1/NO/Hourly1111/?view=table>. Av totaltallet for NO3, NO4, SE1 og SE2 samlet, utgjorde produksjonen i NO3 25 141 GWh, produksjonen i NO4 utgjorde 25 738 GWh, produksjonen i SE1 utgjorde 27 034 GWh, og produksjonen i SE2 utgjorde 51 340 GWh.

²⁸ Tallet er basert på total produksjon i Norge, Sverige, Finland og Danmark i 2021, som rapportert på Nord Pool (<https://www.nordpoolgroup.com/en/Market-data1/Power-system-data/Production1/Production1/NO/Hourly1111/?view=table>). Merk at Nord Pool mangler tall for kraftproduksjonen i Finland i mai 2021, som antakelig utgjorde et sted mellom 4000 og 6000 GWh.

I det følgende vises Partenes størrelse og markedsandeler basert på ulike måleparametere, for NO4, henholdsvis målt etter faktisk produksjon, midlere årsproduksjon og installert effekt, for 2021.

7.5.2 Faktisk produksjon²⁹

Partene har moderate markedsandeler i et marked som omfatter NO4. Tabellen nedenfor viser Partenes *faktiske* årsproduksjon samt samlet *faktisk* produksjon i NO4 i 2021. Siden Østfold Energi ikke har noen produksjon i dette området omfattes kun SKS og SISO.

Tabell 11: Partenes faktiske produksjon (NO4), 2021

Prisområder, 2021	Totalt produsert i området, alle aktører	SKS, årsproduksjon og andel		SISO, års-produksjon og andel		SKS + SISO, års-produksjon og andel	
NO4	25 738 GWh	██████████ ³⁰	██████	██████████	██████	██████████	██████

7.5.3 Midlere produksjon og installert effekt³¹

Tabellene under viser partenes andel av midlere vannkraftproduksjon (GWh) og installert effekt (maks. ytelse i MW) i **NO4** – hver for seg og samlet.

«Midlere årsproduksjon» er en beregnet gjennomsnittlig årlig produksjonsevne i et vannkraftverk. Grunnlaget for beregningen er ikke basert på registrert produksjon ved kraftverket, men på historiske data om tilsig av vann i en referanseperiode som vanligvis strekker seg over 30 år. Basert på den produksjonskapasiteten som kraftverket har per dags dato, beregnes hva kraftverket i gjennomsnitt ville ha produsert med samme tilsig som i referanseperioden. Dette brukes som anslag på forventet produksjon i fremtiden.³² Referanseperioden for å beregne midlere årsproduksjon i norske vannkraftverk er fra og med 2012 basert på tilsigsperioden 1981–2010.³³ Denne perioden bør gi et tilstrekkelig riktig bilde av dagens marked, ettersom den totale produksjonskapasiteten ikke har

²⁹ Merk at tallene i dette punktet ikke er fra NVEs database, men er hentet fra Partenes egen produksjon, da dette er tall Partene selv har god tilgang til fra intern rapportering. Totaltallene er hentet fra <https://www.nordpoolgroup.com/en/Market-data/1/Power-system-data/Production1/Production1/NO/Hourly1111/?view=table>

³⁰ Tall fra DD-rapport. Inkluderer SKS Produksjon (██████████), Smisto (██████) og Rødøy-Lurøy (██████).

³¹ Tall fra NVE, herunder NVEs Vannkraftdatabase (<https://www.nve.no/energi/energisystem/vannkraft/vannkraftdatabase/>).

³² Midlere årsproduksjon på <https://snl.no/midlere-%C3%A5rsproduksjon>

³³ <https://www.nve.no/media/2195/oppdatert-referanseperiode-for-kraftproduksjon.pdf>

endret seg vesentlig de seneste årene. Å legge NVEs tall for både totalmarkedet og for partene til grunn gir altså det beste sammenligningsgrunnlaget. Partenes egne utregninger av egen produksjonskapasitet avviker dessuten i liten grad fra NVEs tall, og hvorvidt man legger NVEs eller partenes egne tall til grunn vil altså ikke ha noen betydning for konkurranseanalysen.

Tabellene omfatter kun vannkraft, dvs. at de undervurderer totalmarkedet og overvurderer markedsandelene.

Tabell 12: Partenes midlere årsproduksjon (NO4)

NO4 ³⁴	Midlere produksjon (GWh)	Midlere produksjon, andel	Maks ytelse (MW)	Ytelse, andel
SKS	2268	9,9 %	522	9,9 %
SISO	1027	4,5 %	210	4,0 %
SKS + SISO	3295	14,4 %	732	13,8 %
Totalt alle produsenter NO4	22940	100 %	5297	100 %

Tabellen nedenfor viser andeler også for andre aktører i NO4 (målt etter midlere produksjon og installert effekt).

Tabell 13: Samtlige aktørers midlere årsproduksjon (NO4)³⁵

Aktør	NO4			
	Midlere produksjon (GWh / %)		Installert effekt (MW / %)	
Statkraft Energi AS	12 679	55,3 %	2 877	54,3 %
SKS ³⁶	2 268	9,9 %	522	9,9 %

³⁴ For et teoretisk marked bestående av NO4 ville total midlere produksjon være på 22940 GWh, hvorav SKS produserer 2268 GWh (tilsvarende en markedsandel på 9,9 %) og SISO produserer 1027 GWh (tilsvarende en markedsandel på 4,5 %). Målt i maks ytelse, hvor totalmarkedet er på 5297 MW har SKS 522 MW (tilsvarende en markedsandel på 9,9 %) og SISO har 210 MW (tilsvarende en markedsandel på 4 %).

³⁵ Tall fra NVE, herunder NVEs Vannkraftdatabase (<https://www.nve.no/energi/energisystem/vannkraft/vannkraftdatabase/>).

³⁶ Inkluderer deleide kraftverk.

Helgeland Kraft Vannkraft AS	1 502	6,5 %	358	6,8 %
NTE Energi AS	1 188	5,2 %	256	4,8 %
SISO	1027	4,5 %	210	4,0 %
Troms Kraft Produksjon AS	954	4,2 %	211	4,0 %
Nordkraft Magasin AS	881	3,8 %	221	4,2 %
Pasvik Kraft AS	471	2,1 %	79	1,5 %
Kvænangen Kraftverk AS	359	1,6 %	95	1,8 %
Småkraft AS	333	1,5 %	112	2,1 %
Nord-Salten Kraft AS	271	1,2 %	71	1,3 %
Andre	1007	4,4 %	285	5,4 %
Samlet	22 940	100 %	5297	100 %

Tabellene ovenfor inkluderer som nevnt kun vannkraft. Dersom totalmarkedet justeres for vindkraft, jf. tabell 10 og fotnote 27-28 ovenfor, blir partenes andeler enda mindre.

Hverken Partenes markedsandeler eller markedskonsentrasjonen for øvrig gir altså grunnlag for å anta vesentlig konkurransebegrensende virkninger. Partene vil ikke være i posisjon til å utøve konkurransebegrensende markedsrett etter foretakssammenslutningen.

7.5.4 Partenes viktigste konkurrenter, kunder og leverandører

Partenes viktigste konkurrenter i NO4 fremgår av tabell 13 ovenfor (Statkraft, Helgeland Kraft, NTE, Troms Kraft og Nordkraft).

Tabell 14: 5 viktigste kunder

SKS	SISO	Østfold Energi
██████████	██████████	██████████
██████████	██████████	██████████

Tabell 15: 5 viktigste leverandører

SKS	SISO	Østfold Energi

8 TILSYN FRA ANDRE KONKURRANSEMYNDIGHETER

Transaksjonen er ikke underlagt krav om tilsyn fra andre konkurransemyndigheter, men konsesjon fra OED.

9 ÅRSBERETNING OG ÅRSREGNSKAP FOR SISTE REGNSKAPSÅR

Siste årsberetning og årsregnskap for SKS er tilgjengelig på

<https://www.sks.no/arsmeldinger/category1061.html>

Siste årsberetning og årsregnskap for Østfold Energi er tilgjengelig på

<https://www.ostfoldenergi.no/wp-content/uploads/2022/09/Arssrapport-Ostfold-Energi-2021.pdf>

SISOs årsregnskap for 2021 er lagt ved som

Vedlegg 1: Årsrapport 2021 for SISO Energi AS

10 KONFIDENSIALITET

Denne meldingen inneholder forretningshemmeligheter jf. konkurranse-loven § 18 b. Forslag til offentlig versjon av meldingen og begrunnelse er vedlagt meldingen.

Vedlegg 2: Utkast til offentlig versjon av meldingen

Vedlegg 3: Begrunnelse for anmodning om unntak fra offentlighet

11 AVSLUTTENDE BEMERKNINGER

Vi ber om å bli kontaktet dersom det skulle være spørsmål til meldingen.

Dersom Konkurransetilsynet mottar innsynsbegjæringer i bilag til meldingen eller andre dokumenter i saken, ber vi om å bli underrettet.

Med vennlig hilsen
Advokatfirmaet Thommessen AS

Eivind Sæveraas
Advokat